

Za zemřelým místopředsedou Jednoty Průmyslové prof. Drem Jos. Gruberem.

V zasedací síni Jednoty Průmyslové osiřelo křeslo, na němž sedával místopředseda J. P. JUDr. Jos. Gruber, ř. profesor university Karlovy v Praze, v roce 1920 ministr sociální péče republiky čsl. — JUDr. Jos. Gruber byl členem Jednoty Průmyslové od r. 1894, od r. 1895 redaktorem spolkového orgánu J. P. „Obzoru Národohospodářského“, v témž roce založeného od r. 1900 členem ředitelství a od r. 1919 místopředsedou.

Jest neocenitelno pro dějiny této naší nejstarší kulturně-hospodářské korporace, ale i pro všechen český hospodářský vývoj, že v 29 dosavadních ročnících „Obzoru Národohospodářského“ sneseny jsou doklady o kulturní a hospodářské činnosti tohoto období, důležitého pro rozmach českého průmyslu, obchodu, živností, peněžnictví, dopravy i zemědělství, nejdůležitějších složek českého národního hospodářství. Přímo však, jako v předtuše, aby zachovány byly kulturní historii momenty od založení tohoto předního časopisu národohospodářského, z něhož vytvořil prof. Dr. Jos. Gruber revui nejseriosnějších tendencí, psány jsou články do 30. jubilejního letošního ročníku „Obzoru Národohospodářského“. Tklivě a přece pietně čtou se dnes úvodní slova těchto kapitol: „Vstupujeme letos do třicátého ročníku našeho časopisu — za téhož redaktora, v témže nakladatelství, v téže tiskárně a jako orgánu téže korporace průmyslové... Snad většinu z těch, kdo stáli jsme při „Obzoru Národohospodářském“ v jeho počátcích, zkosila již smrt, my ostatní jsme zešedivěli, zestárli a kolem nás vyrůstá nová družina mladších, hojnější počtem než nás bylo před třiceti roky, sotva však oddanější a obětavější. Za tento lidský věk nesmírně se změnily poměry hospodářské, otázka sociální mílovými kroky se přiblížila k svému řešení a nabyla částečně jiné tvářnosti, a politicky dožili jsme se převratu, v jaký si netroufali ještě naši bezprostřední předchůdci doufat ani ve svých snech nejdovážlivějších...“

Těmito břitce stylisovanými slovy vyřčena jest stručně úplná historie našeho nejdůležitějšího období národně-hospodářského i státně-politického, v níž byl prof. Dr. Jos. Gruber úhelným kamenem již od doby svého působení v Obchodní a

živnostenské komoře pražské, jako docent české university a profesor národního hospodářství na České vysoké škole technické v Praze a zvláště jako profesor politické ekonomie na právnické fakultě university Karlovy v Praze.

Narozen dne 3. listopadu 1865 v Luži v Čechách, studoval na gymnasiu v Litomyšli, od r. 1885 na české právnické fakultě v Praze, kde nabyt r. 1890 hodnosti doktorské. Byl po léta úředníkem (koncipistou, pak sekretářem) Obchodní a živnostenské komory v Praze. R. 1901 habilitoval se za soukromého docenta politické ekonomie na právnické fakultě České university v Praze. V lednu 1907 byl jmenován po odchodu prof. Dra Frant. Fiedlera řádným profesorem věd právních a státních na České technice v Praze a v říjnu 1909 po Bráfově povolání za ministra orby řádným profesorem politické ekonomie na České universitě v Praze. Vykonal cesty po Rakousku, Uhrách, Německu, Dánsku, Švédsku, Belgii, Holandsku, Francii, Švýcarsku a Itálii. Od 21. prosince 1895, kdy vyšlo 1. číslo, byl zároveň redaktorem „Obzoru Národohospodářského“.

Není úkolem tohoto článku, aby podal bibliografický a rozborný výčet všech nespočetných prací a článků prof. Dra Jos. Grubera, což bude samo úkolem vděčným pro péro nejpopovolanější. Rovněž nelze v této stručné vzpomínce vyčísti ohromné zásluhy prof. Dra Jos. Grubera po stránce organizační, ať již v Obchodní a živnostenské komoře pražské, jejíž dějiny v prvním půlstoletí jejího trvání v r. 1900 vydal, nebo při založení Ústavu pro zvelebování živností při Obchodní a živnostenské komoře, jehož první statut vypracoval, nebo při založení Technologického musea na Hradčanech, v oboru živnostenské politiky a zákonodárství, v otázkách vodních cest a průplavních se stanoviska českého národního hospodářství, v oboru průmyslové politiky, výstavnictví, průmyslového a obchodního školství, železničtví a tarifnictví. Zvláště jsou též důležitý pravidelné jeho rozhledy a kritiky hospodářské, finanční a sociální v „Obzoru Národohospodářském“ a 1895 – 1905 v „Naší Době“. Veřejně přednášel z oboru národohospodářského i sociální a hospodářské politiky v universitních extensích, na Českém učení pro vědy politické, na kursech národohospodářských, živnostensko-právních, tarifních, v Státovědecké společnosti i v České společnosti národohospodářské, jejímž byl r. 1896 spoluzakladatelem a od r. 1900 – 1918 předsedou. V této době

vynikla Česká společnost národohospodářská zejména akcí za zrovnoprávnění českého kapitálu v býv. Rakousko-uherské bance vídeňské. Neobyčejnou byla činnost prof. Dra Jos. Grubera při založení Národohospodářského ústavu při České akademii věd a umění, jehož byl s prof. Drem A. Bráfem spoluvůrcem a od zřízení r. 1906 členem a do r. 1918 generálním jednatelem.

Byl též členem mnoha sborů a komisí poradních, členem představenstva Úrazové pojišťovny dělnické pro král. České, Zemské rady železniční, Zemské statistické komise, Sociálně-humanitní komise hl. města Prahy, předsedou Povltavské jednoty, členem rady Národopisného musea čsl., předsedou zkušebních komisí na vyšších školách obchodních, na technice i na universitě. R. 1907–8 byl děkanem obecného oddělení Vysoké školy technické v Praze. Byl řádným členem České akademie věd a umění a od založení Masarykovy Akademie Práce v roce 1919 členem Vědecké rady VI. tř. M. A. P., národohospodářské a sociální.

Nejvyšší čestné a zodpovědné funkce dostalo se prof. Dru Jos. Gruberovi v r. 1920, kdy byl povolán za ministra sociální péče republiky Československé. Ve funkci této zkonsolidoval činnost ministerstva v úřednické vládě, a vystřídán byv po roce ministrem parlamentním, ochotně opět se vrátil k své stolici universitní. V r. 1922 jmenován předsedou Sociálního ústavu Čsl. republiky, jemuž věnoval své praktické zkušenosti a obzvláštní zájem, zejména též namáhavou práci při loňském mezinárodním sjezdu sociálně-politickém, jehož byl v Praze Sociální ústav republiky Čsl. pořadatelem.

Odešel ministr m. sl. a profesor vzácných vlastností JUDr. Jos. Gruber předčasně, zanechav řadu prací rozpracovánu a vždy nové ještě chystaje, neuživ plodů své vyčerpávající práce a neúmorné námahy. Generace současná i budoucí v osvobozeném státě Československém, pro jejíž osvobození hospodářské bojoval prof. Dr. Jos. Gruber všechn svůj život, a zvláště i ideově a jako základna publicistické tvorby mu blízká Jednota Průmyslová, zachovají mu vždy čestnou památku!

Inž. B. Mansfeld.

